Ríkislögreglustjóri
National Commissioner of the Icelandic Police

25. febrúar 2022

Virkjun viðbragðsáætlunar vegna yfirálags á landamærum - Óvissustig

Efnistök kynningar

- Forsaga – af hverju viðbragðsáætlun?
- Ytri þrýstingur á gerð viðbragðsáætlunar.
- Veikleikamat FRONTEX (Common Vulnerability Assessment Methodology).
- Farið yfir uppbyggingu viðbragðsáætlunar.
- Farið almennt yfir stöðuna og forsendur sem lagðar eru til grundvallar við virkjun viðbragðsáætlunar á óvissustig.
- Farið yfir hlutverk viðbragðsaðila og annarra hagsmunaaðila á óvissustigi.
- Undirbúningur fyrir skrifborðsæfingu.
- Umræða um það hvernig best er hægt að tryggja öflugt samráð og upplýsingamiðlun hagsmunaaðila.

Forsaga – af hverju viðbragðsáætlun?

- **2015:** markaði tímamót, mikill fjöldi einstaklinga sem sótti um alþjóðlega vernd.
- **2015:** 354 einstaklingar sóttu um alþjóðlega vernd á Íslandi.
- **2016:** 1.133 einstaklingar sóttu um alþjóðlega vernd á Íslandi.
- **2016:** Umræða fór af stað um nauðsyn þess að gera sérstaka viðbragðsáætlun til að takast á við yfirálag á landamærum.
- **2017:** 1.067 einstaklingar sóttu um alþjóðlega vernd.
- **2017:** fyrstu drög að viðbragðsáætlun vegna yfirálags leit dagsins ljós.
- **2018:** sóttu 789 einstaklingar um alþjóðlega vernd.
- **2019:** sóttu 867 einstaklingar um alþjóðlega vernd.
- **2020:** sóttu 656 einstaklingar um alþjóðlega vernd.
- **2021:** sóttu 840 einstaklingar um alþjóðlega vernd (þar af 362 frá Venesúela).
- **2022:** það sem af er ári hafa 200 einstaklingar sótt um alþjóðlega vernd (þar af 115 frá Venesúela).

Veikleikamat Frontex

- Sameiginleg aðferðafræði við veikleikamat (e. Common Vulnerability Assessment Methodology).
- Í veikleikamati koma fram tilmæli um gerð viðbragðsáætlunar til að bregðast við skyndilegri aukningu á komu fólks til landsins sem fellur undir óreglulega fólksflutninga.
- Í veikleikamati 2018 fyrir Ísland var mælt fyrir um að unnið verði að gerð viðbragðsáætlunar til þess að bregðast við skyndilegri/óvæntri komu einstaklinga sem falla undir óreglulega fólksflutninga t.d. einstaklinga sem óska eftir alþjóðlegri vernd.

Viðbragðsáætlun verður til…

- Vinna almannavarnadeildar við aðgerðaáætlunina hófst árið 2017.
- Margir boðaðir að borðinu í upphafi.
- Tafir sem orsökuðust af mismunandi þáttum.
- Vinnustofur og gerð handbókar um viðbragðsáætlanir á vegum Frontex.
- Ákveðið að viðbragðsáætlunin yrði byggð upp með sama sniði og aðrar áætlanir.
- Almannavarnadeild og landamærasvið RLS leiddu vinnuna við gerð áætlunarinnar.
- Aðkoma og samvinna RLS við LRH, LSS og ÚTL.
- Aðkoma og kynning fyrir hagsmunaaðilum á lokastigi áætlunarinnar.

Uppbygging áætlunarinnar

- Viðbragðsáætlunin byggir að meginstefnu á 12 kafla fyrirmynd almannavarnaáætlana.
- Fyrstu 3 kaflarnir eru inngangur, staðhættir og skilgreiningar.
- 4. kafli fjallar um hverjir fá boð ef áætlunin er virkjuð og á hvaða viðbragðsstigi.
- 5. kafli fjallar um stjórnkerfi áætlunarinnar og ábyrgð hverrar einingar eins og AST, VST verkþáttastjórnenda, samhæfingarstöðvarinnar og samskipti við fjölmiðla.
- 6. kafli lýsir þeim starfstöðvum sem virkjaðar eru á hverjum tíma og ábyrgðarsviði hverrar einingar og helstu verkefnum þeirra.

Uppbygging áætlunarinnar frh.

- 7. kafli er vísvitandi látinn standa auður en hann er síðar hægt að nota fyrir sérhæfð atriði.
- 8. kafli tekur á hlutverki hverjar einingar og hvar hún kemur inn í aðgerðina.
- 9. kafli tekur á samskiptaleiðum um fjarskipti / fjarskiptaplan.
- 10. kafli er vísvitandi látin standa auður en hann er notaður fyrir kort og eftir aðstæðum teikningar.
- 11. kafli inniheldur breytingarsögu áætlunarinnar.
- 12. kafli inniheldur viðauka.

Hlutverk stöðuhóps RLS-ÚTL-LRH-LSS

- Stöðuhópur skal meta stöðu málaflokksins m.t.t. stöðu/álags á landamærum Íslands og stöðu/álags á kerfi UAV hjá ÚTL.
- Stöðuhópurinn metur mánaðarlega stöðu neðangreindra þátta:
  - Metur álag á starfseiningar ÚTL og lögreglu.
  - Lagt er mat á ógn út frá skilgreindum áhættuvísum:
    - Vísbendingar frá nágrannalöndum um að fjöldi umsækjenda um alþjóðlega vernd til Íslands geti aukist.
    - Ákveðið „mynstur“ áberandi.
    - Óstaðfestar upplýsingar um fjölda UAV á leið til landsins.
    - Úrræði LSS til að sinna UAV (starfsaðstaða og starfsfólk) nálgast þolmörk.
    - Úrræði ÚTL til að sinna UAV (starfsaðstaða og starfsfólk) nálgast þolmörk.
    - Úrræði B-18 til að sinna UAV (starfsaðstaða og starfsfólk) nálgast þolmörk.
    - Fjöldi sem bíða endursendinga (282).
    - Nýtingarhlutfall búseturýma.
    - Vísbendingar um smygl á einstaklingum frá Venesúela með tengingu við Ísland.
- Lagt mat á veikleika og áhrif, ógnin metin og það ákvarðar áhættustig á þriggja stiga kvarða (lágt, miðlungs eða hátt). Stöðuhópurinn metur áhættustig í dag sem **miðlungs** þegar tillit er tekið til ofangreindra þátta.

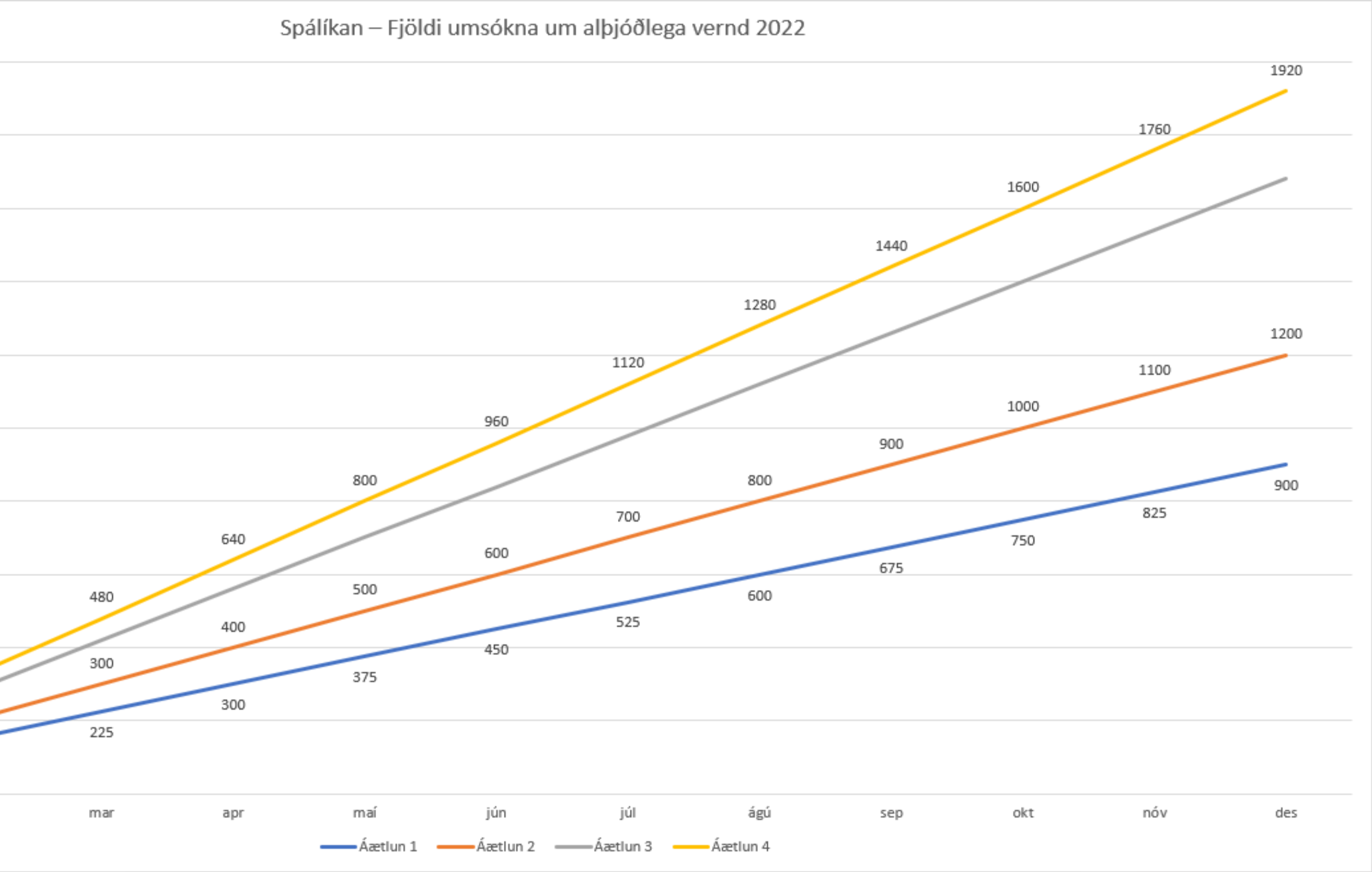
Spálíkan – Fjöldi umsókna um alþjóðlega vernd 2022
1920
1760
1600
1440
1280
1120
960
800
640
480
1200
1100
1000
900
800
700
600
500
400
300
900
825
750
675
600
525
450
375
300
225
mar
apr
maí
jún
júl
ágú
sep
okt
nóv
des
Áætlun 1
Áætlun 2
Áætlun 3
Áætlun 4

Tölvupóstur frá B-18 10.02. 2022

- Vakin athygli á að síðustu 4 daga hafa 35 sótt um alþjóðlega vernd á Íslandi.
- Upplýsingar til staðar um að verið sé að vinna að húsnæðismálum hjá ÚTL en vitað er af nokkrum sem eru á leiðinni til landsins með flugi (farþegagreining) og ljóst að ekki er pláss fyrir alla í hús.

Farið yfir hlutverk viðbragðsaðila og annarra hagsmunaaðila á óvissustigi

- Í 8. kafla í viðbragsáætluninni er kveðið á um hlutverk viðbragsaðila.

Óvissustig,
Útlendingastofnun
Ríkislögreglustjóri, landamæradeild
Ríkislögreglustóri, almannavarnardeild
Ríkislögreglustjóri, stoðdeild
Ríkislögreglustjóri, alþjóðadeild
Lögreglan á höfuðborgarsvæðinu
Lögreglan á Suðurnesjum
Dómsmálaráðuneytið
Velferðarráðuneytið
Rauði krossinn á Íslandi
Lögreglustjóri landamærastöðvar
Utanríkisráðuneyti
Kærunefnd útlendingamála
Sóttvarnarlæknir
Barnaverndaryfirvöld
Viðeigandi sveitarfélag
Heilsugæsla höfuðborgarsvæðisins

Næstu skref

- Koma á reglubundnum samráðsfundum einu sinni í mánuði.
- Samráðsvettvangurinn þróar skilgreinda afurð (stöðuskýrslu) sem verður uppfærð einu sinni í mánuði.
- Stöðuskýrsla send á skilgreinda hagsmunaðila
- Útbúa boðunarlista viðbragðsaðila
- Undirbúa skrifborðsæfingu á viðbragðsáætluninni
- Í framhaldi af því verður viðbragðsáætlunin uppfærð
- LMS mun í framhaldi af þessu fundi senda beiðni á hagsmunaðila um tilnefningar starfsmanna til þátttöku á stöðufundunum og skráningum á boðunarlista.
- LMS mun einnig óska eftir upplýsingum um tengiliði sem eiga að fá stöðuskýrsluna.

Spurningar?

Takk fyrir!